

Paragraaf 4.1

Sta je sterk in je werk?

Arbeid

= werk

Werkgever

= een persoon of organisatie die werknemers in dienst neemt om arbeid te verrichten in ruil voor loon

Werknemer

= een persoon die arbeid verricht in ruil voor loon bij een organisatie

Minimumloon

= het laagste loon dat volgens de wet door een werkgever aan een werknemer betaald mag worden

UWV

= Uitkeringsinstantie Werkgeversverzekeringen, overheidsinstantie

- Regelt werknemersverzekeringen
- Regelt ontslagvergunning
- Helpt bij zoeken naar werk

Rijksoverheid

Arbeidswetten

= beschermen de gezondheid van de werknemer

- Arbowet = regels over gezonde en veilige arbeidsomstandigheden
- Arbeidstijdenwet = regels over werk en rusttijden

Vakbond

= een organisatie die opkomt voor de belangen van werknemers

- Eerlijk loon
- Arbeidsomstandigheden
- Veiligheid
- Conflicten
- Cao onderhandelingen

Cao

= collectieve arbeidsovereenkomst, afspraken over arbeidsvoorwaarden per bedrijfstak (soortgelijke bedrijven)

Arbeid

- Voltijd / fulltime = 36 - 40 per week (verschilt per bedrijfstak)
- Deeltijd / parttime = minder dan voltijd / fulltime

Algemene wet
gelijke behandeling

= er mag door de werkgever geen onderscheid gemaakt worden tussen werknemers op basis van

- Leeftijd
- Gender
- Afkomst
- Religie
- Seksuele geaardheid

Arbeidsmotieven = redenen om te werken

Arbeidsmotief	Uitleg in simpele taal	Voorbeeld
Inkomen (geld verdienen)	Je werkt om geld te verdienen, zodat je kunt leven	Je werkt om je huur, eten of hobby te betalen
Zekerheid	Je wilt een vast inkomen en een veilige toekomst	Je hebt liever een vaste baan dan onzeker werk
Sociaal contact	Je werkt graag met anderen, je wilt mensen ontmoeten	Werken in een team of klanten helpen
Zelfontwikkeling	Je leert graag nieuwe dingen, wilt jezelf verbeteren	Cursus volgen via je werk, doorgroeien
Nuttig bezig zijn	Je wilt iets bijdragen aan de maatschappij	Werken in de zorg of het onderwijs
Status en waardering	Je wilt erkenning en trots voelen over je werk	Manager zijn of een beroep met aanzien
Structuur in je leven	Je wilt regelmaat en een dagindeling	Elke dag een werkritme in plaats van verveling

Sectoren

Sector	Soort werk	Uitleg	Voorbeelden
Formele sector	Wit werk	Geregistreerd werk met contract, loonstrook, belasting en premies betaald	Baan in een winkel, fabriek, kantoor, ziekenhuis
Informele sector	Grijs werk	Ongeregistreerd werk, meestal onbetaald maar legaal	Vrijwilligerswerk, mantelzorg, huishoudelijk werk
	Zwart werk	Ongeregistreerd werk waar geen belasting over wordt betaald – illegaal	Betaald schoonmaken of klussen zonder opgave

Paragraaf 4.2

Waar kun je werken?

Arbeids-
overeenkomst
(contract) = afspraak tussen werkgever en werknemer, waarbij de werknemer zijn/haar tijd en kennis beschikbaar stelt in ruil voor loon vanuit de werkgever

- Vaste = overeenkomst voor onbepaalde tijd (zonder einddatum)
- Feliebel = overeenkomst voor bepaalde tijd (met einddatum)
 - Oproepkracht
 - Uitzendbureau

Zelfstandige = ondernemer, eigenaar van een bedrijf
Zzp'er = zelfstandige zonder personeel, een onderneming waarin alleen de ondernemer (zelfstandige) werkt

Ondernemingsvormen

Ondernemingsvorm	Eigenaar(s)	Aansprakelijkheid	Belastingen
Eenmanszaak	1 persoon	Zowel met zakelijk- als privé vermogen	Inkomstenbelasting over winst
VOF (Venootschap onder Firma)	2 of meer vennoten	Zowel met zakelijk- als privé vermogen	Inkomstenbelasting over winst
BV (Besloten Venootschap)	1 of meer aandeelhouders (bekende van elkaar)	Alleen met zakelijk vermogen	Venootschapsbelasting over winst
NV (Naamloze Venootschap)	1 of meer aandeelhouders (onbekende van elkaar)	Alleen met zakelijk vermogen	Venootschapsbelasting over winst

Stichting

- Geen eigenaren, maar leden
- Wordt geleid door een bestuur
- Gericht op een maatschappelijk of sociaal doel
- Inkomsten bestaan vaak uit donaties of subsidies
- Gemaakte winst moet in stichting worden geïnvesteerd

Aandeel = een stukje eigendomsbewijs van een onderneming (bedrijf).
Als je een aandeel koopt ...

- krijgt je een stukje van de winst (dividend)
- heb je recht op inspraak, je mag meebeslissen
- kan je het aandeel voor meer verkopen als de onderneming winst maakt of voor minder als de onderneming verlies maakt

Paragraaf 4.3 Kun je aan het werk?

Arbeidsverdeling = specialisatie van productieproces, waardoor elke werknemer een stukje van het product maakt waarin hij/zij goed in is

Productiesectoren

Sector	Wat ze doen	Goederen of Diensten	Voorbeelden
Primaire sector	Haalt grondstoffen direct uit de natuur.	Goederen	Landbouw, visserij, mijnbouw, bosbouw
Secundaire sector	Maakt van grondstoffen goederen (industrie).	Goederen	Fabrieken, bouwbedrijven
Tertiaire sector	Levert commerciële (betaalde) diensten.	Diensten	Winkels, banken, transportbedrijven, horeca
Quartaire sector	Levert niet-commerciële diensten (meestal door overheid of goede doelen).	Diensten	Scholen, ziekenhuizen, brandweer, politie

- Arbeidsmarkt = totale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt
- Aanbod = beroepsbevolking → mensen die werken of opzoek zijn naar werk
 - Vraag = werkgelegenheid → alle banen die de bedrijven en overheid beschikbaar hebben
 - Krappe = vraag is groter dan het aanbod → werkloosheid neemt af
 - Ruime = aanbod is groter dan vraag → werkloosheid groeit

Loon = de prijs van arbeid

Arbeidsparticipatie = arbeidsdeelname, welk deel van de bevolking werkt

- Werkloosheid = mensen die opzoek zijn naar werk, maar geen werk hebben
- Geregistreerd = werklozen die zich hebben aangemeld bij het UWV
 - Verborgen = werklozen die zich niet hebben aangemeld bij het UWV

Paragraaf 4.4 Werk voor iedereen?

Gevolgen van werkloosheid

Categorie	Gevolgen van werkloosheid	Voorbeelden
Financieel	Minder inkomen, moeite met rondkomen, kans op schulden	Je kunt je huur of boodschappen niet altijd betalen
Sociaal	Minder sociale contacten, minder deelname aan activiteiten	Je ziet vrienden minder vaak of kunt niet mee op schoolreis
Psychologisch	Stress, depressie, gevoelens van onzekerheid of minderwaarde	Je voelt je vaak somber of hebt weinig zelfvertrouwen
Maatschappelijk	Minder belastinginkomsten voor de overheid, hogere uitgaven aan bijstand	De overheid moet meer geld geven aan mensen zonder werk
Toekomstperspectief	Moeilijker om werk te vinden, verlies van vaardigheden	Na lange tijd werkloos zijn, weet je misschien niet meer goed hoe je je oude baan doet

Soorten werkloosheid

Werkloosheid	Uitleg	Voorbeeld
Conjuncturele werkloosheid	Werkloosheid omdat het slecht gaat met de economie	Een fabriek sluit omdat mensen minder spullen kopen
Structurele werkloosheid	Werkloosheid omdat banen verdwijnen door bijv. machines of verhuizing van werk naar andere landen	Een kledingfabriek sluit omdat productie naar Azië gaat
Frictionele werkloosheid	Korte tijd geen werk omdat je tussen twee banen zit	Je hebt je oude baan opgezegd en begint pas volgende maand aan je nieuwe baan
Regionale werkloosheid	Werkloosheid omdat er in een bepaald gebied weinig banen zijn	In een klein dorp zijn bijna geen bedrijven waar je kunt werken
Seizoens-werkloosheid	Werkloosheid omdat er in een bepaald seizoen geen werk is	Een ijsverkoper heeft in de winter geen werk